

Vojna

Severno bojišče

Položaj Poljakov pred umikom za glavno obrambno črto

Zadnjič smo opisali, da se je lotila Nemčija vdora na Poljsko v osmih močnih kolonah. Vsaka kolona ima določen cilj, katerega smo že tudi sporočili. Koj ob pričetku sovražnosti so imeli Poljaki opravka z 98 divizijami, katere so šteje pri prvih spopadih 1.600.000 mož. Nemška armada je opremljena z najbolj modernimi tehničnimi pripomočki in jo podpira v znatni meri številno letalstvo s težkimi bombniki ter gibnimi lovskimi letali.

Pri vsej nemški nadmoči je morala Poljska skrajša držati nad 900 km dolgo fronto, katera je bila vsa v srditem ognju, kakor hitro so prestopile nemške čete poljsko mejo.

Poljaki, ki so po številu in opremljenosti znatno šibkejši od Nemcev, so se postavili sovražniku junaško v bran, dasi pri sedanjem prodiranju Nemcev ne gre za glavno poljsko obrambno črto, ampak za kraljevske boje, kateri bi naj zavrla prenaprli pohod nemških kolon tako dolgo, da bi bila dobro utrjena ter čisto dograjena glavna poljska obrambna črta, katera se opira na reke, ki bodo tvorile za bodoče glavno oviro.

Poljaki se bodo postavili za odločilno bitko na severu ob rekah Narev-Bug — v bitko na severu ob rekah Narev-Bug pred Varšavo in ob reki San, ki je igrala v svetovni vojni važno vlogo med mestoma Przemysl in Jaroslav.

Umik poljskih čet

V zadnji številki našega lista smo sporočili, da so prodrli Nemci prve dni po izbruhu sovražnosti le neznatno na poljska tla. Znatne uspehe so si priborile nemške čete 5. in 6. septembra. Ta dva dneva so se umaknili Poljaki na raznih mestih proti zgoraj označeni glavni obrambni črti, da bi skrijšali fronto za 300 km in da bi obvarovali znamenita ter važna industrijska mesta pred popolnim opustošenjem.

Prodiranje nemških kolon je znatno pohipiralo letalstvo, katero je večkrat na dan bombardiralo z najtežjimi bombami vsa važnejša mesta in naselja od meje do Varšave, prevoze čet, kolodvorce, letališča in umikajoče se oddelke.

Nemci so držali 7. septembra zasedeno črto Krakov—Kielce—Pjotrkov—Bidgošč (Bromberg)—Cjehanov—Plonsk.

Poseben pohvalni omenek zasluži v zadnji številki našega lista omenjena Westerplatte, ki je pri Gdanskju šest dni kljubovala vsem nemškim naskokom in srditemu obstreljevanju iz topov s kopnega in z nemške križarke. Westerplatte je bila močna poljska utrdba, katera je molela v gđansko pristanišče in si jo je Poljska svojčas izgovorila kot jamstvo za svoje pravice v Gdanskju. Ta postojanka se je predala dne 7. septembra ob enajstih dopoldne, ker je bil preostanek branilcev že tri dni brez hrane in brez vode, kar jih je prisililo, da se

predajo. S padcem te utrjene točke je ves Gdansk v rokah Nemcev.

Umik Poljakov iz vojaških ozirov se je izvršil v popolnem redu. Krakov so zasedle nemške čete 6. septembra popoldne brez bojev. Nemški generali so se koj po vkorakanju v mesto podali na kraljevski grad in so počastili grob rajnega poljskega maršala Pilsudskega.

Znatne uspehe je dosegla naglo prodirajoča nemška armada 8. septembra. Zasedla je zahodno od Krakova važni železniški križišči Tarnov in Rzeszow za reko Dunajec in se bliža glavni poljski obrambni črti ob Sanu. Proti severu sta padli v nemške roke znameniti industrijski mesti Lodž in Poznanj.

Poljska konjenica in preselitev vlade

Že od nekdanj slavi poljska konjenica radi izredne prodirne sile, izvežbanosti in junaštva. Tudi sedanja poljska vojska posedla močne konjeniške divizije, katere v dosedaj opisane obrambne boje niso posegle. Čas za poljsko konjenico je nastopil sedaj, ko je pričelo na Poljskem deževati in nastopa deževna doba, katera spremeni vse ceste, kolovoze in pota v morje dokolenskega blata. V deževnem času je

Zapadno bojišče

Nastop angleških bombnikov

Vojno stanje med Nemčijo in Poljsko je pričelo 1. septembra, med Nemčijo, Anglijo ter Francijo pa 3. septembra.

Prve dni izbruha vojne med glavnimi evropskimi velesilami so izrabili angleški letalci za izvidne polete, pri katerih so sipali na nemško ozemlje letake s pozivi na nemški narod.

V noči na 5. september so napadli angleški bombniki nemška vojna pristanišča Kiel in Wilhelmshaven. Bombe so uničile tri nemške vojne ladje in večje število podmornic. O uspehih nadaljnih dejanj angleških letalskih sil, odnosno vojne mornarice bo angleška admiraliteta javljala le toliko, kolikor se ji bo zdelo potrebno in za vojaški položaj koristno.

Vojna na morju

Sovražnosti med Nemci in Angleži so prišle doslej do izraza v zraku in na morju. Zadnjič smo prinesli vest o torpediranju angleške potniške ladje »Athenie«. O tej ladji je izjavil dne 6. septembra mornariški minister Churchill v angleškem parlamentu, da so bili glede potopitve pod prisego zaslišani kapetan, moštvo ter evropski in ameriški potniki. Na podlagi njihovih izpovedi je bilo jasno ugotovljeno, da je bila ladja torpedirana od podmornice brez svarila, da je podmornica po torpediranju ustrelila s topom na krov ladje in da je potem krožila nekaj časa okoli ladje. Skupno je bilo na krovu »Athenie« 1418 oseb, od tega 1101 potnik, med njimi

prodiranje nemških tankov, oklopnih vozil in težjega topništva čisto nemogoče. Za to priliko je usposobljena za vojna kretanja edinole konjenica, ki tvori pri Poljakih glavno silo in je zbrana ob reki Bug pred Varšavo.

Ker je bila Varšava od izbruha sovražnosti silovito izpostavljena zračnim napadom najtežjih nemških bombnikov, se je preselila poljska vlada v Lublin za glavno poljsko obrambno črto.

Nemci proti četnikom v zasedenem ozemlju

Iz nemškega časopisja zvmemo, da se je pojavila v zasedenem poljskem ozemlju četniška nevarnost. Nastopajo skupine oboroženih Poljakov, kakor hitro zapustijo prodirajoče nemške čete zasedene kraje. Poljski četniki napadajo posamezne nemške straže in izvidnice ter trenske kolone in jih obsipljejo z ognjem. Nemške vojaške oblasti so razglasile poljskemu prebivalstvu, da bo ustreljen brez usmiljenja vsak zajeti četnik. Po uradnih nemških opisih so strahote poljske četniške vojne že take, da zasenčujejo vse dosedanje v zgodovini znane četniške napade. Nemški vojaki, kateri so srečno prebili štiri leta svetovne vojne, zatrjujejo, da niso doživeli v tej dobi tako težkih primerov četniškega zasledovanja, kakor sedaj v par dneh na zasedenem poljskem ozemlju.

približno 800 iz Evrope in 300 Američanov. Pogrešajo po dosedanjih ugotovitvah približno 125 oseb. Na parniku »Athenie« je bilo tudi za pet milijonov funtov šterlingov zlata, katerega so rešili.

Koj v začetku vojne so potopili Angleži več nemških ladij in so se spopadli z nemškimi podmornicami.

Nemčija z morske strani zaprta

Anglija in Francija, ki predstavljata največjo, najhitrejšo in najbolj moderno pomorsko silo, hočeta zapreti Nemčiji dovoz življenjskih potrebščin ter za industrijo potrebnih sirovin. Tozadevna zapora Nemčije je Francozom in Angležem prav lahka, ker meji Nemčija na morje samo na severu v skupni dolžini 140 km in to je prav za prav njen edini izhod na morje. Blokada ali zapora Nemčije, kar se tiče dovoza po morju, je bila zaključena dne 9. septembra. Kako budno je na delu zavezniško brodogradništvo, je dokaz, da se je skrilo

KUPITE SI ZEMLJEVIDE!

Ko boste čitali poročila o bojih, boste mogli slediti poročilom, če boste imeli zemljevide. Prodajamo sledeče karte: Evropa 6 din, Zemljepisni atlas 20 din, Zemljepisni atlas (veliki) z mnogimi zemljevidi vsega sveta 72.75 din, vez. 83.75 din. — Naroča se v

TISKARNI SV. CIRILA MARIBOR-PTUJ

v pristanišče Vig v Španiji, ki je nepristranska, 54 nemških tovornih ladij s skupno tonažo 118.000 ton, katere je presenčila vojna, ko so bile s tovari na povratku iz tujine v domača pristanišča. V luke na Japonsko, pa tudi poudarja nevtralnost, se je skrilo več nemških trgovskih ladij, kojih tonaža znaša 60.000 ton. Kaka usoda pa zadene one nemške ladje, katere zalotijo na morju zavezniške bojne ladje, smo opisali zgoraj.

Kakor hitro je bila Nemčija zaprta, so zaščitile angleške in francoske bojne ladje prevoz čet, katere prihajajo iz vseh delov angleške in francoske svetovne vladavine.

Nemčija lahko vzdržuje po morju zvezo z nepristranskimi državami samo s podmornicami, katere so razkropljene po raznih sovražnih morjih, a so zopet pod strogo pazljivim očesom zavezniških podmorskih velikanov in najbolj hitrih križark.

Boji za ozemlje med Maginotovo in Siegfriedovo obrambno črto

Francozi so si utrjevali mejo napram Nemčiji deset let in so si zgradili betonirano Maginotovo obrambno črto.

Nemčija je letos dokončala napram Franciji v nekaj mesecih svoje Siegfriedove utrdb. Siegfriedova črta se ne nahaja popolnoma ob meji ter gre po posaarskih hribih. Dotika se mest Saarbrücken in Saarlouis ter se v bližini Trierja konča ob reki Moseli.

Med francoskimi Maginotovimi in nemškimi Siegfriedovimi modernimi utrdbami je ozemlje, katero ne pripada nobeni državi in so ga Nemci posuli z manjšimi postojankami za strojnice in povrh so ga še vsega prepletli z žičnimi ovirami in položili vanj mine.

Ta vmesni pas je začelo francosko topništvo bombardirati 6. septembra in so ga Francozi tudi osvojili. Od 6. septembra do danes je dosegla francoska armada na 5 do 10 km širokem ozemlju »brez gospodarja« tolike uspehe, da je razbila vse nemške utrdbne za strojnice, odstranila bodočo žico in so namestila v tem pasu svoje težko topništvo, s katerim obstreljujejo Siegfriedovo črto. Francosko vrhovno poveljstvo je po bojih med obema linijama v posesti točnega načrta nemških glavnih utrdb, katere so francoska izvidniška letala zadnje dni z uspehom in brez izgub fotografirala. Poskus Nemcev, da bi fotografirali Maginotovo linijo, ni uspel radi izborne francoske profiletalske obrambe.

Kakor hitro se je posrečilo Francozom zavzetje ozemlja »brez gospodarja«, prehajajo v napad na Siegfriedovo črto, iz katere skušajo razbrati najslabše točke in jih uničiti s težkim topništvom.

Nemci so uničili med umikanjem iz vmesnega pasa mostove in predore ter so zastupili polja, ki so bila pripravljena ter prikrita ali maskirana za to, da bi zaustavila napade oklopnih avtomobilov in tankov.

Francosko-nemška meja je zelo vijugasta ter gre večinoma skozi gozdove. Francoska meja glede višine vlada nad dolino reke Saare, v kateri je veliko nemških tovarnih rudnikov.

Francoske čete so že zasedle nemške utrdbne južno-zapadno od Saarbrückna, 8 km od francoske meje, in so skrajšale na ta način fronto za 10 km. Francozi so zasedli področje z ogromnimi zalogami pre-

moga, ki spadajo med največja v Posaarju. Vse ozemlje med Maginotovo in Siegfriedovo črto v okolišju Saarlouisa je v posesti francoskih čet, katere odstranjujejo vse mogoče od Nemcev zgrajene ovire za tanke.

Na Alzaškem do Švice loči Francijo ter Nemčijo reka Rena in tam je bilo doslej povsem mirno.

Nemci pošiljajo ojačenja na zapadno bojišče in izpraznjujejo obmejna mesta

Nemške radio-postaje in časopisje je prvi teden sovražnosti povsem molčalo o bojih na zapadu.

Francoski listi od 9. septembra poročajo, da je nemško vrhovno poveljstvo poslalo na zapad na pomoč radi vedno ljutejših in

Vojne napovedi in nepristranost

Sedanje vojno stanje je omejeno le na tri velesile in na Poljsko; medtem ko zagotavljajo vse manjše države nepristranost ali nevtralnost.

Vojne napovedi

Vojni napovedi Anglije so se priključili njeni dominijoni: Avstralija, Nova Zelandija, Nova Fundlandija in južna Afrika. Vojno je napovedal Nemcem Irak v osrednji Aziji, odkoder priteka Angliji surovo olje za njeno sredozemsko mornarico, in Egipt kot neposredni čuvar Sueškega prekopa. Veliki severnoameriški angleški dominijon Kanada, ki je 10. septembra napovedala Nemčiji vojno, bo podprla Anglijo z vojaštvom in predvsem na področju letalstva. Kanadska industrija bo dobavljala Veliki Britaniji in Franciji orožje ter strelivo.

Nepriustranost in politika čakanja

Združene ameriške države so se odločile takoj za nevtralnost. Po najnovjših poročilih hoče predsednik Roosevelt sklicati

na obsegu pridobivajočih bojov več divizij in večje število tankov. Najhujše borbe so se vršile prvi teden v okolici Saarbrückna, kjer so se prodirajoče francoske čete utrdile v svojih novih postojankah. Boji se bijejo globoko na nemškem ozemlju. Francoske čete so se že v minulem tednu polastile vojaško najvažnejšega ozemlja Bienwald med Reno in Lauterom. V francoski posesti je tudi vse ozemlje med Lauterburgom in Wiessenburgom, nedaleč od tromeje Alzaške, Pfalce in Badenske.

Kako resen je položaj za Nemce na opisanem področju, nam dokazuje izpraznitev vsega trenutno od Francozov ogroženega nemškega ozemlja. Urejeno je od nemške oblasti izpraznjenje mest Trier ter Karlsruhe in drugih mest vzdolž zapadne meje.

kongres ali parlament in doseči spremembo sedanjega zakona o nepristranosti, ki je prestrog. Združenim državam so sledile vse ostale ameriške države in so oznanile nepristranost, razen Kanade.

Italija je sklenila 1. septembra, da ne bo dajala v sedanji vojni nobene pobude vojaškega značaja, dasi je vezana na Nemčijo s posebno pogodbo od 22. maja 1939. Italija je osvojila politiko čakanja.

Podobno z Italijo hoče tudi Japonska počakati, kako se bodo vojni dogodki razvijali in zagotavlja zaenkrat nevtralnost.

Rusija je vezana po nenapaadni pogodbi z Nemčijo od 24. avgusta 1939 na nevtralnost. Pač pa je vpoklicala v najnovjšem času več letnikov rezervistov pod orožje. Po poročilih iz Berlina so med vpoklicani tudi starejši ljudje, kateri so odslužili že pred desetimi leti svoj vojaški rok. Mobilizirani so vsi rezervni častniki. Vse vpoklicane rezerviste so takoj preoblekli in so jih poslali v polni bojni opremljeni kam.

Po krščanskem svetu

Obljuba pred 200 leti. Obljubo je treba čimprej izpolniti, zlasti tisto, ki je bila Bogu storjena. Dogaja pa se, da ostanejo nekatere obljube neizvršene. Taka usoda je zadela obljubo, ki jo je napravil hrvatski sabor (deželni zbor) leta 1739. Obljubil je namreč svečano, da bo sezidal v Ludbregu kapelo v čast presv. Krvi Jezusovi. Namen, ki je vodil sabor pri tej obljubi, je bil prositi Boga, da bi prenehala strašna kuga, ki je takrat divjala po Hrvaškem. Prošnjo je Bog uslišal: kuga je prenehala. Člani sabora pa so na obljubo pozabili in tako je ta obljuba ostala neizpolnjena polnih 200 let. Letos pa se je sestavil v Zagrebu odbor z nadškofom dr. Stepincem na čelu, ki hoče omogočiti izpolnitev obljube, ki jo je ostal hrvatski narod dolžan 200 let. S prispevki hrvatskega naroda bodo — morda še letos — zgradili v Ludbregu kapelo v obliki kapelice Kristusovega groba v Jeruzalemu, v kateri bo postavljen oltar v čast presv. Krvi Gospodovi. Hrvatsko ljudstvo naj prispeva za to potrebna gmotna sredstva, hrvatska društva pa se pozivajo, da prevzamejo nabiranje prispevkov. Svetost obljube in čast hrvatskega naroda zahtevata, da se kapelica čimprej sezida, obljubi in namenu primerna.

Iz kakšnih družin izhajajo duhovniki? Da so to družine globoke vernosti, ne more biti dvoma. Kdor ni versko vzgojen, ne bo postal duhovnik. V naslovu postavljeno vprašanje pa se tiče številčnosti ali neštevilčnosti otrok v dotičnih družinah. Statistično je dokazano, da so tiste družine, ki dajejo duhovnike, oblagodarjene z velikim številom otrok. Za letošnje leto hočemo za to navesti dva dokaza. Škofijski list škofije v Avgsburgu (v Nemčiji) je objavil tele številke: V bogoslovju avgsburške škofije je bilo v preteklem šolskem letu 168 bogoslovcev in 30 novincev benediktinskega reda. 198 družin, katerim ti bogoslovci in redovniški novinci pripadajo, ima skupno 1190 otrok, kar povprečno znaša po šest otrok na eno družino. Drugo poročilo izhaja iz škofije Speyer (v Nemčiji) in se nanaša na letošnje novomašnike, ki jih je 29. 29 družin, katerim ti novomašniki pripadajo, je imelo 178 otrok; na eno družino odpade povprečno 6,14 otrok.

Obletnica krsta Rusov. Letos poteče 950 let, kar je ruski narod prejel krščansko vero. Niso bili Veliki Rusi niti Belorusi, ki so se prvi dali krstiti, marveč Rusini (Malorusi) ali Ukrajinci, kakor se sami najraje imenujejo. Leta 989 je kijevski vla-